

ΔΙΑΣΤΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Χρήσεις της διαστατικής ανάλυσης

Η διαστατική ανάλυση είναι μία τεχνική που κάνει χρήση της μελέτης των διαστάσεων για τη λύση των προβλημάτων της Ρευστομηχανικής.

Οι εφαρμογές της διαστατικής ανάλυσης είναι:

- Ο έλεγχος της διαστατικής ομογένειας των εξισώσεων
- Διατύπωση των εξισώσεων της Μηχανικής Ρευστών με αδιάστατες παραμέτρους
- Σχεδιασμός των πειραμάτων και αξιολόγηση των πειραματικών αποτελεσμάτων
- Καλύτερη κατανόηση των φυσικών φαινομένων

- **Θεμελιώδεις διαστάσεις** Οι βασικές διαστάσεις που επιλέγουμε. Όλα τα μεγέθη, στην Μηχανική Ρευστών μπορούν να εκφραστούν βάσει των θεμελιωδών διαστάσεων που έχουμε επιλέξει.

Επιλέγουμε τις εξής βασικές διαστάσεις

- -Μήκος [L] (length)
- - Χρόνος [T] (time)
- -Μάζα [M] (mass)

- **Εξαγόμενες διαστάσεις**

Λοιπές διαστάσεις πλην των βασικών

$$\text{Εμβαδόν} = \text{Μήκος} \times \text{Πλάτος} = L^2 \cdot T^0 \cdot M^0$$

$$\text{Ταχύτητα} = \text{Απόσταση} / \text{χρόνος} = L^1 \cdot T^{-1} \cdot M^0$$

$$\text{Επιτάχυνση} = \text{Ταχύτητα} / \text{χρόνος} = L^1 \cdot T^{-2} \cdot M^0$$

$$\text{Πίεση} = \text{Δύναμη} / \text{Εμβαδόν} = \frac{LT^2M}{L^2} = L^{-1} \cdot T^{-2} \cdot M$$

- **Αδιάστατοι αριθμοί** (Καθαροί αριθμοί). Είναι αριθμοί στους οποίους δεν προσαρτούνται μονάδες και δεν έχουν διαστάσεις. $L^0 \cdot T^0 \cdot M^0$

- **Διαστατοί αριθμοί** είναι αριθμοί που ακολουθούνται από μονάδες:

π.χ. η ταχύτητα ροής στον αγωγό που εξετάζουμε είναι 5m/s

Αρχή της διαστατικής ομοιογένειας

- Η αρχή της διαστατικής ομοιογένειας δηλώνει ότι η εξίσωση που εκφράζει ένα φυσικό φαινόμενο είναι αλγεβρικά σωστή εάν τα θεμελιώδη μεγέθη είναι ισοδύναμα στα δύο μέρη της εξίσωσης .
- Οι διαστάσεις στα δύο μέρη μίας εξίσωσης μπορούν να εκφραστούν ως :

$$M^a L^b T^c = M^d L^e T^f$$

- Η εξίσωση θα είναι ομοιογενής εάν
  - a=d
  - b=e
  - c=f

Παράδειγμα εφαρμογής

- Εξετάζουμε την απόσταση (x) που διανύει ένα σώμα κινούμενο με την επιτάχυνση της βαρύτητας

$$x = \frac{1}{2} g t^2$$

- Αριστερό σκέλος της εξίσωσης $[x]=[L]$
- Δεξιό σκέλος της εξίσωσης $[1/2]=[M^0 L^0 T^0]$
 $[g]=[L \cdot T^{-2}]$
 $[t^2]=[T^2]$

Κατά συνέπεια:

$$[\text{αριστερό σκέλος}] = [\text{δεξιό μέλος}] = [L \cdot T^{-1}]$$

Βασικές αρχές διαστατικής ανάλυσης

- Εξισώσεις σε αδιάστατη μορφή δίνουν μία καλύτερη εποπτεία των φαινομένων
- Η αδιαστατοποίηση γίνεται διαιρώντας μία εξίσωση με έναν από τους όρους της

Παράδειγμα

- Η εξίσωση της απόστασης χ που διανύει ένα σωματίδιο, με αρχική ταχύτητα v_0 υπό τη επίδραση της βαρύτητας γράφεται:

$$\chi = v_0 t + \frac{1}{2} g t^2 \quad \text{ή} \quad \chi - v_0 t - \frac{1}{2} g t^2 = 0$$

Έχουμε μία συνάρτηση της μορφής: $F(\chi, v_0, g, t) = 0$

Η εξίσωση γράφεται σε αδιάστατη μορφή $\frac{\chi}{v_0 t} - 1 - \frac{1}{2} \frac{g t}{v_0} = 0$

η οποία είναι μια συνάρτηση της μορφής: $F(a, b) = 0$

όπου $a = \frac{\chi}{v_0 t}, \quad b = \frac{g t}{v_0}$

- Με την βοήθεια της διαστατικής ανάλυσης μετατρέψαμε μία συνάρτηση 4 μεταβλητών σε μία συνάρτηση 2 μεταβλητών
- Το πλεονέκτημα της μετατροπής εντοπίζεται σε προβλήματα που δεν ξέρουμε την συναρτησιακή σχέση μεταξύ των μεταβλητών
- Υποθέτοντας ότι θέλουμε να προσδιορίσουμε τον νόμο του Νεύτωνα πειραματικά θα αρκούσε να σχεδιάζαμε τα πειραματικά αποτελέσματα σε άξονες των a και b
- Αντίθετα ο προσδιορισμός των σχέσεων 4 μεταβλητών είναι πολύ δύσκολος

Το θεώρημα των π

(Θεώρημα των Vaschy-Buckingham)

- Θεωρούμε ένα πρόβλημα που περιέχει ζ φυσικές ποσότητες $q_1, q_2, q_3, \dots, q_\zeta$ (ταχύτητα, παροχή, ιξώδες, μήκος αγωγού κλπ.)
- Οι θεμελιώδεις διαστάσεις $[M, L, T]$, που εμφανίζονται στις παραπάνω ποσότητες είναι γ
- Τότε υπάρχουν $m = \zeta - \gamma$ αδιάστατοι αριθμοί (μονώνυμα) $\pi_1, \pi_2, \pi_3, \dots, \pi_m$ τα οποία περιγράφουν πλήρως το πρόβλημα (θεώρημα των π)

Αντί να αναζητήσουμε την συναρτησιακή σχέση

$$\Phi(q_1, q_2, \dots, q_\zeta) = 0$$

Αναζητούμε την συναρτησιακή σχέση:

$$\Psi(\pi_1, \pi_2, \dots, \pi_m) = 0 \quad m = \zeta - \gamma$$

Πρακτικοί κανόνες για την διαστατική ανάλυση

- (0) Δημιουργήστε μία λίστα των αδιάστατων παραμέτρων που αποτελούν μέρος του προβλήματος
- (1) Δημιουργήστε μία λίστα των ζ διαστατών παραμέτρων του προβλήματος $q_1, q_2, q_3, \dots, q_\zeta$
- (2) Προσδιορίστε τις γ θεμελιώδεις διαστάσεις των φυσικών μεγεθών
- (3) Γράψτε την γενική έκφραση των π_i σαν γινόμενα των δυνάμεων των φυσικών αριθμών:

$$\pi_i = q_1^{j_1} \cdot q_2^{j_2} \cdot \dots \cdot q_\zeta^{j_\zeta}$$

(οι εκθέτες j_i στο παραπάνω πρόβλημα είναι άγνωστες μεταβλητές οι οποίες πρέπει να προσδιοριστούν στην συνέχεια)

- (4) Αντικαταστήστε τα φυσικά μεγέθη με τις θεμελιώδεις διαστάσεις τους $[M,L,T]$
- (5) Γράψτε το σύστημα των γ αλγεβρικών εξισώσεων, εξισώνοντας το σύνολο των εκθετών κάθε θεμελιώδους διάστασης με το μηδέν.
- (6) Επιλέξτε τις $m=\zeta-\gamma$ κύριες ποσότητες με την ακόλουθη σειρά προτίμησης
  - (i) ζητούμενη ποσότητα (το φυσικό μέγεθος που θέλουμε να προσδιορίσουμε)
  - (ii) μ, g
  - (iii) Πτώση πίεσης Δp , το μήκος L , παροχή Q

Δώστε την τιμή 1 στον δείκτη μίας από τις κύριες ποσότητες και 0 στους δείκτες των υπολοίπων. Βρείτε την λύση του συστήματος για κάθε συνδυασμό τιμών.

- Επαναλάβετε την διαδικασία θέτοντας την τιμή 1 στον δείκτη μίας άλλης βασικής ποσότητας (και μηδέν στις υπόλοιπες). *Κάντε κάθε φορά έλεγχο για το αν η εξίσωση είναι γραμμικά εξαρτημένη από μία από τις υπόλοιπες*
- Έχοντας υπολογίσει τους m συνδυασμούς των εκθετών, υπολογίστε τα m αδιάστατα μονώνυμα π_i που αντιστοιχούν στις m λύσεις (συνδυασμούς δεικτών).
- Όπου είναι δυνατόν μετατρέψτε τα αδιάστατα πολυώνυμα π_i σε έναν από τους κλασικούς αδιάστατους αριθμούς:

$$Re = \rho V l / \mu \quad \text{αριθμός Reynolds}$$

$$Fr = V^2 / (gl) \quad \text{αριθμός Froude}$$

$$C_F = F / (\rho V^2 l^2 / 2) \quad \text{συντελεστής αντίστασης}$$

- Αυτή η μετατροπή επιτυγχάνεται υψώνοντας τα μονώνυμα στην κατάλληλη δύναμη, ή διαιρώντας τα με τους κατάλληλους συντελεστές

Π.χ. Το μονώνυμο $\pi_k = \mu / (\rho V D)$

Μετατρέπεται στο μονώνυμο: $\pi'_k = (\rho V D) / \mu = \text{Re}$

Γενικές οδηγίες

- Είναι σημαντικό να επιλέγονται οι κατάλληλες μεταβλητές (*Παράλειψη μεταβλητών οδηγεί σε ελλιπή κατανόηση ενός προβλήματος, επιλογή ακατάλληλων μεταβλητών δυσχεραίνει την επίλυση του*)
- Συνδυάστε μεταβλητές όταν αυτή η διαδικασία οδηγεί σε μεγέθη με φυσική σημασία. (*Σε πρόβλημα με διαφορά πυκνότητας ρευστών $\Delta\rho$, το μέγεθος $\Delta\rho g$ εκφράζει ανωστική δύναμη ανά μονάδα όγκου*)
- Όταν δεν είμαστε σίγουροι ότι ένα μέγεθος μπορεί να παραληφθεί, φροντίζουμε να εμφανίζεται σε έναν μόνο αδιάστατο αριθμό (*Μπορούμε έτσι να διαπιστώσουμε ότι αυτός ο αριθμός δεν επηρεάζει το φαινόμενο που μας ενδιαφέρει*) .

Εφαρμογή: **Υπολογισμός της δύναμης που ασκεί ροή σε στερεό αντικείμενο**

- Θα εφαρμόσουμε την διαστατική ανάλυση για τον υπολογισμό της δύναμης που ασκεί ένα ρευστό σε ένα στερεό αντικείμενο:
- Βάθρο μίας γέφυρας, ένα πλοίο, κόκκος άμμου, αυτοκίνητο

Θεωρούμε ότι τα χαρακτηριστικά μεγέθη του προβλήματος είναι τα εξής :

- 1) Η δύναμη αντίστασης F (οπισθέλκουσα, συρτική δύναμη, drag)
- 2) Η χαρακτηριστική ταχύτητα ροής V
- 3) Το χαρακτηριστικό πλάτος του αντικειμένου l
- 4) Η πυκνότητα ρ
- 5) Το ιξώδες μ
- 6) Η επιτάχυνση της βαρύτητας g

Υποθέσαμε ότι το χαρακτηριστικό πλάτος του ρευστού B είναι πολύ μεγαλύτερο από το πλάτος του αντικειμένου $B \gg l$

Θεωρήσαμε δηλαδή ότι το πρόβλημα μας περιγράφεται από την συναρτησιακή σχέση:

$$\Phi(F, V, l, \rho, \mu, g) = 0 \quad (1)$$

Γνωρίζοντας την παραπάνω σχέση μπορούμε να υπολογίσουμε την συναρτησιακή σχέση για την δύναμη F

$$F = G(V, l, \rho, \mu, g) \quad (2)$$

Το πρόβλημα μας γράφεται σε αδιάστατη μορφή:

$$\pi_i = V^{j_1} l^{j_2} F^{j_3} \rho^{j_4} \mu^{j_5} g^{j_6} \quad i=1,\dots,m \quad (3)$$

Θεώρημα των π : $m=\zeta-\gamma$

Έχουμε $\zeta=6$ (ζ ο αριθμός των μεγεθών του προβλήματος)

Οι διαστάσεις των μεγεθών είναι:

$$\begin{aligned} V &= [LT^{-1}] & l &= [L] & F &= [MLT^{-2}] \\ \rho &= [ML^{-3}] & \mu &= [ML^{-1}T^{-1}] & g &= [LT^{-2}] \end{aligned} \quad (4\alpha-\zeta)$$

Κατά συνέπεια $\gamma=3$ και $m=6-3=3$

Αντικαθιστώ τις εξισώσεις (4α-ζ) στην (3)

$$[\pi_i] = [LT^{-1}]^{j_1} [L]^{j_2} [MLT^{-2}]^{j_3} [ML^{-3}]^{j_4} [ML^{-1}T^{-1}]^{j_5} [LT^{-2}]^{j_6}$$

$$\text{ή } [\pi_i] = [M^{j_3+j_4+j_5} \quad L^{j_1+j_2+j_3-3j_4-j_5+j_6} \quad T^{-j_1-2j_3-j_5-2j_6}] \quad (5\alpha-\gamma)$$

Ο αριθμός π_i είναι αδιάστατος

Κατά συνέπεια:

$$[M] \rightarrow j_3 + j_4 + j_5 = 0 \quad (6\alpha)$$

$$[L] \rightarrow j_1 + j_2 + j_3 - 3j_4 - j_5 + j_6 = 0 \quad (6\beta)$$

$$[T] \rightarrow -j_1 - 2j_3 - j_5 - 2j_6 = 0 \quad (6\gamma)$$

Επιλέγω σαν κύρια μεγέθη:

- Την δύναμη F (άγνωστη μεταβλητή) Δείκτης j_3)
- Το ιξώδες μ (Δείκτης j_5)
- Την επιτάχυνση της βαρύτητας g (Δείκτης j_6)

1) Για τον υπολογισμό του π_1 θέτω $j_3=1, j_5=0, j_6=0$

2) Για τον υπολογισμό του π_2 θέτω $j_5=1, j_3=0, j_6=0$

3) Για τον υπολογισμό του π_3 θέτω $j_6=1, j_3=0, j_5=0$

Υπολογισμός του αδιάστατου μονωνύμου π_1

- Θέτω στις (6α-γ) $j_3=1, j_5=0, j_6=0$
- Προκύπτει το γραμμικό αλγεβρικό σύστημα:

$$\begin{aligned} j_4 &= -1 \\ j_1 + j_2 - 3j_4 &= -1 \\ j_1 &= -2 \end{aligned}$$

Το οποίο έχει σαν λύση: $j_1=-2, j_2=-2, j_4=-1$

Αντικαθιστώ τους εκθέτες στην (3), η οποία παίρνει τη μορφή:

$$\pi_1 = V^{j_1} l^{j_2} F^{j_3} \rho^{j_4} \mu^{j_5} g^{j_6} \quad (3)$$

$$\Rightarrow \pi_1 = \frac{F}{\rho V^2 l^2}$$

Πολλαπλασιάζω το αδιάστατο μονώνυμο $\pi_1 = \frac{F}{\rho V^2 l^2}$

Με τον συντελεστή 2

$$\Rightarrow \pi'_1 = 2\pi_1 = \frac{F}{\frac{1}{2}\rho V^2 l^2} = C_D$$

Υπολογισμός του αδιάστατου μονωνύμου π_2

- Θέτω στις (6α-γ) $j_5=1, j_3=0, j_6=0$
- Προκύπτει το γραμμικό αλγεβρικό σύστημα:

$$j_4 = -1$$

$$j_1 + j_2 - 3j_4 = 1$$

$$j_1 = -1$$

Το οποίο έχει σαν λύση: $j_1=-1, j_2=-1, j_4=-1$

Αντικαθιστώ τους εκθέτες στην (3), η οποία έχει τη μορφή:

$$\pi_2 = V^{j_1} l^{j_2} F^{j_3} \rho^{j_4} \mu^{j_5} g^{j_6}$$

$$\Rightarrow \pi_2 = \frac{\mu}{\rho V l}$$

Υψώνω το μονώνυμο π_2 εις την -1 :

$$\Rightarrow \pi'_2 = \frac{\rho V l}{\mu} = \text{Re}$$

Υπολογισμός του αδιάστατου μονωνύμου π_3

- Θέτω στις (6α-γ) $j_6=1, j_3=0, j_5=0$
- Προκύπτει το γραμμικό αλγεβρικό σύστημα:

$$j_4 = 0$$

$$j_1 + j_2 - 3j_4 = -1$$

$$j_1 = -2$$

Το οποίο έχει σαν λύση: $j_1=-2, j_2=1, j_4=0$

Αντικαθιστώ τους εκθέτες στην (3), η οποία έχει τη μορφή:

$$\pi_3 = V^{j_1} l^{j_2} F^{j_3} \rho^{j_4} \mu^{j_5} g^{j_6}$$

$$\Rightarrow \pi_3 = \frac{gl}{V^2}$$

Υψώνω το μονώνυμο π_3 στην $-1/2$

$$\Rightarrow \pi'_3 = \frac{V}{\sqrt{gl}} = Fr$$

Κατά συνέπεια οι τρεις αδιάστατοι αριθμοί που εκφράζουν το φαινόμενο είναι:

- 1) Ο συντελεστής αντίστασης (drag coefficient) C_D

$$C_D = \frac{F}{\frac{1}{2} \rho V^2 l^2}$$

- 2) Ο αριθμός Reynolds

$$Re = \frac{Vl}{\mu / \rho} = \frac{Vl}{\nu}$$

- 3) Ο αριθμός Froude

$$F_r = \frac{V}{\sqrt{gl}}$$

- Μπορούμε να βρούμε και άλλους αδιάστατους αριθμούς (π.χ. δίνοντας άλλους συνδυασμούς τιμών στους εκθέτες)
- Οι αριθμοί αυτοί μπορούν όμως να εκφραστούν συναρτήσει των τριών προηγούμενων και δεν θα δίνουν περισσότερες πληροφορίες για το πρόβλημα

Κατά συνέπεια σύμφωνα με το θεώρημα του π ισχύει η παρακάτω συναρτησιακή σχέση:

$$\Phi(C_D, Re, Fr) = 0$$

Λύνοντας ως προς C_D :

$$C_D = \Psi(Re, Fr).$$

Εάν γνωρίζουμε τα Re , Fr και την Ψ , υπολογίζουμε τον C_D

Παίρνοντας υπόψη μας ότι:

$$C_D = \frac{F}{\frac{1}{2} \rho V^2 l^2}$$

$$\Rightarrow F = \left(\frac{1}{2} \rho V l^2\right) \Psi [Re, Fr]$$

- Αναζητούμε μία συνάρτηση (την Ψ) δύο μεταβλητών Re, Fr και όχι των αρχικών πέντε (V, l, ρ, μ και g)
- **Με την διαστατική ανάλυση δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε τη μορφή της συνάρτησης Ψ** (Αυτό μπορεί να γίνει πειραματικά ή με αριθμητική ανάλυση)
- Μας βοηθάει όμως στον **σχεδιασμό** των πειραματικών μοντέλων (βάθρο γέφυρας, πλοίο..) : Μπορεί να έχουν διαφορετικό μέγεθος και διαφορετικές ταχύτητες με το πραγματική κατασκευή και το πραγματικό φαινόμενο, πρέπει όμως να έχουν τους ίδιους αριθμούς Re και Fr .
- Οπότε σύμφωνα με την θεωρία της διαστατικής ανάλυσης πρέπει να έχουμε τον ίδιο αριθμό CD για το μοντέλο και το φυσικό φαινόμενο που μελετάμε .
- Μπορούμε να προσδιορίσουμε την δύναμη στο βάθρο... χωρίς να κατασκευάσουμε την γέφυρα...

Εφαρμογή της διαστατικής ανάλυσης στον υπολογισμό της πτώσης πίεσης σε έναν κλειστό αγωγό

- Θα εξετάσουμε την πτώση πίεσης για μόνιμη ροή υγρού σε έναν κλειστό κυλινδρικό αγωγό υπό πίεση (χωρίς ελεύθερη επιφάνεια υγρού).
- Θεωρούμε ότι η πτώση πίεσης εξαρτάται από
  - α) Δp η πτώση πίεσης (η άγνωστη μεταβλητή)
  - β) Το μήκος του αγωγού L
  - γ) Η διάμετρος του αγωγού D
  - δ) Η χαρακτηριστική ταχύτητα V
  - ε) Η πυκνότητα ρ
  - ζ) Το ιξώδες μ
  - η) Η τραχύτητα ε

Το πρόβλημα μας γράφεται σε αδιάστατη μορφή:

$$\pi_i = \Delta p^{j_1} L^{j_2} D^{j_3} V^{j_4} \rho^{j_5} \mu^{j_6} \varepsilon^{j_7} \quad i=1,\dots,m \quad (7\alpha-?)$$

Θεώρημα των π : $m=\zeta-\gamma$

Έχουμε $\zeta=7$ (ζ ο αριθμός των μεγεθών του προβλήματος)

Οι διαστάσεις των μεγεθών είναι:

$$\Delta p = [ML^{-1}T^{-2}] \quad L = [L] \quad D = [L] \quad V = [LT^{-1}]$$

$$\rho = [ML^{-3}] \quad \mu = [ML^{-1}T^{-1}] \quad \varepsilon = [L] \quad (8\alpha-\zeta)$$

Κατά συνέπεια $\gamma=3$ και $m=7-3=4$

Αντικαθιστώ τις εξισώσεις (8α-ζ) στην (7)

$$[\pi_i] = [(ML^{-1}T^{-2})^{j_1} L^{j_2} L^{j_3} (LT^{-1})^{j_4} (ML^{-3})^{j_5} (ML^{-1}T^{-1})^{j_6} L^{j_7}]$$

$$[\pi_i] = [M^{j_1+j_5+j_6} \quad L^{-j_1+j_2+j_3+j_4-3j_5-j_6+j_7} \quad T^{-2j_1-j_4-j_6}] \quad (9\alpha-\delta)$$

Ο αριθμός π_i είναι αδιάστατος

Κατά συνέπεια:

$$[M] \rightarrow j_1 + j_5 + j_6 = 0 \quad (10\alpha)$$

$$[L] \rightarrow -j_1 + j_2 + j_3 + j_4 - 3j_5 - j_6 + j_7 = 0 \quad (10\beta)$$

$$[T] \rightarrow -2j_1 - j_4 - j_6 = 0 \quad (10\gamma)$$

Επιλέγω σαν κύρια μεγέθη:

- Την διαφορά πίεσης Δp (άγνωστη μεταβλητή) Δείκτης j_1)
- Το ιξώδες μ (Δείκτης j_6)
- Το μήκος του αγωγού L (Δείκτης j_2)
- Την τραχύτητα του αγωγού ε (Δείκτης j_7)

- 1) Για τον υπολογισμό του π_1 θέτω $j_1=1, j_6=0, j_2=0, j_7=0$
- 2) Για τον υπολογισμό του π_2 θέτω $j_6=1, j_1=0, j_2=0, j_7=0$
- 3) Για τον υπολογισμό του π_3 θέτω $j_2=1, j_1=0, j_6=0, j_7=0$
- 4) Για τον υπολογισμό του π_4 θέτω $j_7=1, j_1=0, j_2=0, j_6=0$

Υπολογισμός του αδιάστατου μονωνύμου π_1

- Θέτω στις (10α-γ) $j_1=1, j_6=0, j_2=0, j_7=0$
- Προκύπτει το γραμμικό αλγεβρικό σύστημα:

$$\begin{aligned} j_5 &= -1 \\ j_3 + j_4 - 3j_5 &= 1 \\ -j_4 &= 2 \end{aligned}$$

Το οποίο έχει σαν λύση: $j_3=-1, j_4=-2, j_5=-1$

Αντικαθιστώ τους εκθέτες στην (7α), η οποία παίρνει τη μορφή:

$$\begin{aligned} \pi_i &= \Delta p^{j_1} L^{j_2} D^{j_3} V^{j_4} \rho^{j_5} \mu^{j_6} \varepsilon^{j_7} \\ \Rightarrow \pi_1 &= \frac{\Delta p}{\rho V^2} \end{aligned}$$

Πολλαπλασιάζω το αδιάστατο μονώνυμο

$$\pi_1 = \frac{\Delta p}{\rho V^2}$$

Με τον συντελεστή 2

$$\Rightarrow \pi'_1 = 2\pi_1 = \frac{\Delta p}{\frac{1}{2}\rho V^2} = C_{\Delta P}$$

Υπολογισμός του αδιάστατου μονωνύμου π_2

- Θέτω στις (10α-γ) $j_6=1, j_1=0, j_2=0, j_7=0$
- Προκύπτει το γραμμικό αλγεβρικό σύστημα:

$$\begin{aligned} j_5 &= -1 \\ j_3 + j_4 - 3j_5 &= 1 \\ -j_4 &= 1 \end{aligned}$$

Το οποίο έχει σαν λύση: $j_3=-1, j_4=-1, j_5=-1$

Αντικαθιστώ τους εκθέτες στην (7β), η οποία έχει τη μορφή:

$$\begin{aligned} \pi_i &= \Delta p^{j_1} L^{j_2} D^{j_3} V^{j_4} \rho^{j_5} \mu^{j_6} \varepsilon^{j_7} \\ \Rightarrow \pi_2 &= \frac{\mu}{\rho V l} \end{aligned}$$

Υψώνω το μονώνυμο π_2 εις την -1 :

$$\Rightarrow \pi'_2 = \frac{\rho V l}{\mu} = \text{Re}$$

Υπολογισμός του αδιάστατου μονωνύμου π_3

- Θέτω στις (10α-γ) $j_2=1, j_1=0, j_6=0, j_7=0$
- Προκύπτει το γραμμικό αλγεβρικό σύστημα:

$$\begin{aligned} j_5 &= 0 \\ j_3 + j_4 - 3j_5 &= -1 \\ -j_4 &= 0 \end{aligned}$$

Το οποίο έχει σαν λύση: $j_3=-1, j_4=0, j_5=0$

Αντικαθιστώ τους εκθέτες στην (7γ), η οποία έχει τη μορφή:

$$\begin{aligned} \pi_3 &= \Delta p^{j_1} L^{j_2} D^{j_3} V^{j_4} \rho^{j_5} \mu^{j_6} \varepsilon^{j_7} \\ \Rightarrow \pi_2 &= \frac{L}{D} \end{aligned}$$

Κατά συνέπεια σύμφωνα με το θεώρημα του π ισχύει η παρακάτω συναρτησιακή σχέση:

$$\Phi(C_{\Delta P}, Re, L/D, \varepsilon/D) = 0$$

Λύνοντας ως προς $C_{\Delta P}$:

$$C_{\Delta P} = \Psi(Re, L/D, \varepsilon/D).$$

Εάν γνωρίζουμε τα $Re, L/D, \varepsilon/D$ και την Ψ , υπολογίζουμε τον $C_{\Delta P}$

Παίρνοντας υπόψη μας ότι:

$$C_{\Delta P} = \frac{\Delta P}{\frac{1}{2} \rho V^2}$$

$$\Rightarrow \Delta p = \left(\frac{1}{2} \rho V\right) \Psi \left[Re, \frac{L}{D}, \frac{\varepsilon}{D} \right]$$

- Αναζητούμε μία συνάρτηση (την Ψ) τριών μεταβλητών Re, Fr και όχι των αρχικών πέντε (V, l, ρ, μ και g)
- **Με την διαστατική ανάλυση δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε τη μορφή της συνάρτησης Ψ** (Αυτό μπορεί να γίνει πειραματικά ή με αριθμητική ανάλυση)
- Μας βοηθάει όμως στον **σχεδιασμό** των πειραματικών μοντέλων (βάθρο γέφυρας, πλοίο..) : Μπορεί να έχουν διαφορετικό μέγεθος και διαφορετικές ταχύτητες με το πραγματική κατασκευή και το πραγματικό φαινόμενο, πρέπει όμως να έχουν τους ίδιους αριθμούς Re και Fr .
- Οπότε σύμφωνα με την θεωρία της διαστατικής ανάλυσης πρέπει να έχουμε τον ίδιο αριθμό C_D για το μοντέλο και το φυσικό φαινόμενο που μελετάμε .
- Μπορούμε να προσδιορίσουμε την δύναμη στο βάθρο... χωρίς να κατασκευάσουμε την γέφυρα...